

Halálból életre

Lekció: Lk 24, 1-12

Alapige: Jn 5, 24-25, 1 Jn 3, 14)

Két hete 45 éves érettségi találkozón voltam Székelyudvarhelyen. A sok-sok személyes találkozás és beszélgetés előtt a még életben levő (80 éves) oszi köszöntő beszéde nagyon meglepett, és hálás vagyok érte. Egy kicsit meghatározta a találkozó hangulatát, sajátos tartalmat adott az egésznek.

Soha nem tudtam, hogy az egzakt tudományok tanára (fizika tanár volt) metafizikai kérdésekkel is foglalkozik. Sose hittem volna, hogy hisz. Az 1970-es években (vad kommunizmus) egy tanárnak nyilvánosan nem is lett volna ildomos hallgatóvá és láthatóvá tenni hitét. Most ezt tette.

Egy példa-történetet (tanító történetet) mesélt egy sikeres vállalkozóról, aki a 90-es évek után az életben nagy sikereket ért el. Jól menő vállalkozás, sok pénz stb. Még könyvet is írt arról, hogy hogyan lehet valaki sikeres. Aztán, mint mindenki, az emberünk is meghalt. Egy nagy bőrönddel jelent meg az Úristen előtt, aki rákérdezett, hogy mit cipel a bőröndben. A pénzét, a könyvét és más értékeket – volt a válasz. Aztán a Jóisten kijózanította, hogy ezeket nem viheti magával. Megértette, kipakolt, és a bőrönddel a kezében ismét odaált az Úr elé. A folytatásra mindenki kíváncsi lett volna, de az oszi ránk bízta, hogy mi válaszoljuk meg magunknak, hogy mi maradt vajon a bőröndben, és megkapta-e a bebocsáttatást a mennyek országába. Az egyik osztálytárs (aki mindig hangoskodó volt) bele is kotyogta a csendbe, hogy semmi. Ezt a semmit én a magam rendjén behelyettesíttem a jól ismert triással az 1 Kor 13, 13-ból. A sok elmúlik után, ami megmarad: hit, remény, szeretet. Ezek, ha megvannak, megmaradnak. Még csak bőrönd sem kell, hogy magunkkal tudjuk vinni. A legnagyobb, a szeretet pl. úgy és akkor marad meg, ha és amikor szétosztjuk. Ott a találkozón ezt a gondolatot azzal egészítettem ki, ami a húsvétra, és ide írt prédikációnak egy fontos gondolata volt. Ti. az, hogy húsvét után, és a hívő ember számára már nem az a fő kérdés, hogy van-e élet a halál után, és milyen a halál utáni élet, hanem van-e élet a halál előtt, és milyen ez az élet? 16 volt osztálytárs és az oszi egyetértett ezzel, ami egy kicsit ismét meglepett. Valóban az a fontosabb, hogy van-e, és milyen az élet a halál előtt?

Erre, remélem, meg lesz a válasz.

Népmeséink általában azzal fejeződnek be, hogy: „**boldogan éltek, míg meg nem haltak**”, tudniillik a hősök, főhősök. Mikor hallgattuk ezeket a meséket, izgatottan együtt éreztünk velük. Vártuk, hogy a jó győzedelmeskedjen a gonoszon, az igazság a hazugságon. A jóság, igazság, tisztaság, az alázat és a többi erény felülkerekedéséért szorítottunk. Ma sem lehet ez másként ott, ahol a gyermekek meséket hallgatnak, mert a népmesék célja az, hogy a gyermekek azonosulni tudjanak a pozitív hősökkel, támpontokat kapjanak, az erényes, emberhez méltó felnőtt élethez.

„**Boldogan éltek, míg meg nem haltak...és azután?**” Teszi fel a kérdést Singer Magdolna nevelésről szóló, 2011-ben megjelent könyvének a címe, mely a gyermekeknek kínál segítséget

a gyászban. Központi kérdése, hogy mire gondol a gyermek, ha hallja, hogy meghaltak, és mit mond, mit tud mondani neki a felnőtt a halálról? Nincs könnyű dolga a felnőttnek. Azért sincs, mert csak eddig tudjuk a mesehősöket (is) követni. A halállal eltűnnek szemünk elől, és nincs folytatás. Sajnos. A mesében, mesehősöknél nincs, de egy másik „valóságban”, a hit hőseinél van. Nemcsak a Zsid 11 hithősei, hanem a hétköznapi, névtelen hithősök sem tűnnek el a halál láthatárán, hanem...

Ennek a hanem-nek a folytatása áll ma előttünk. Röviden és egyszerűen, hogy a legkisebb gyermek is értse: boldogan éltek, míg meg nem haltak, de nem csak, hanem: **és miután meghaltak még boldogabban.**

H o g y a n?

Remélem, a prédikáció végére kiderül, és mindenki maga meg tudja majd válaszolni.

1. A válaszadás a **húsvéti történettel** kezdődik. A feltámadott Jézus Krisztus mikor feltámadása után viszontlátta tanítványait így köszöntötte: Békesség néktek! (Jn 20,19) Egy hétre rá, mikor már a kételkedő, hitetlenkedő Tamás is ott volt, megismételte: békesség néktek. (Jn 20, 26) Érdekes, hogy ez akkor hangzott el, mikor a tanítványok féltek, bezárkóztak. Zárva voltak az ajtók. A külvilágot nem akarták beengedni. Bezárkóztak. Jézus a zárt ajtók ellenére megállt köztük, és köszöntötte. Lukács leírja, hogy a tanítványok megrémültek, féltek, megháborodtak, mert azt hitték, hogy valami lelket láttak. (Lk 24, 36-37) Aztán Jézus megmutatta a sebeit, és ami akkor történt szinte hihetetlen. Így írja Lukács: „még nem hittek az öröm miatt”. Ott volt már a húsvéti öröm (risus paschalis), mint ünnepi kellék, de valamire még szükség volt. Arra, hogy „megnyilatkoztassa az ő elméjüket, hogy értsék az írásokat”. (Lk 24,45) És ez bizony már a hit. És magától Jézustól tudjuk, hogy **aki pedig hisz, az átment a halálból az életre.** (Jn 5, 24)

Ezért is adtam azt a címet adtam ennek az igehirdetésnek, hogy: **Halálból életre.** Szokatlan ez a szó-rend! Fordítva sokkal logikusabb lenne. Életből halálra! Ez így, természetesebben hangzik. Ez az élet perspektívája. Élünk és meghalunk. Nincs benne semmi érthetetlen. De az, hogy halálból életre, az felfoghatatlan, ésszerűtlen, valóságértelen.

Isten azt akarja megláttatni velünk, és ez az, amivel gazdagítani kíván minket, hogy éppen így van jól, ezt kell(ene) befogadnunk a tudatunkba, és bevinni a köztudatba, hogy: halálból életre. Olyan események állnak ennek az ünnepnek a középpontjában, melyekre inkább a felfoghatatlanság, ésszerűtlenség és valóságértelenség a jellemző.

A húsvéti események lényege ez: **Jézus Krisztus átment (általment) a halálából az életre.** Nagypénteken az életből a halálba ment át, azért, hogy ez harmadnapra megforduljon. Ezáltal nemcsak a megváltoztathatatlan tűnő sorrend fordult meg, hanem a célirány is megváltozott. Nem életből a halálba, hanem a halálból az életbe. Amiről addig csak ígéret, sejtések voltak, az most, Jézus Krisztus feltámadásában láthatóvá, tapasztalhatóvá lett. Ez a húsvét újsága. Ez új távlat (perspektíva). Jézus az első, aki átment a halálból az életre, az első zseni, ahogy Pál apostol mondta (1 Kor 15, 23). Ez a fogalmazás is érzékelteti, hogy nem az utolsó. Már nem a halál árnyékolja be az életet, hanem az élet ragyog túl a halálon. Ez a mi lehetőségünk. Ismerjük fel, éljünk vele! Hogyan? Hallható és látható hittel.

2. **A hallásból származó hit** (aki hallja, és hisz)

Jézus, már jóval halála és feltámadása előtt beszélt erről a lényegi sorrendcseréről. Az ámen bizonyosságával prófétálta meg a hívó ember csodálatos húsvét utáni lehetőségét. „Bizony,

bizony (ámen, ámen) mondom néktek, hogy, **aki az én beszédeimet hallja, és hisz annak, aki engem elbocsátott, örök élete van, és nem megy a kárhozatra, hanem általment a halálból az életre.**”(Jn 5, 24)

Nem fér kétség ahhoz, mondja Jézus, hogy, aki hallja az Ő beszédét és hisz az Őt elküldő Istenben, az átment a halálból az életre. Nem azt mondja, hogy át fog majd menni a földi élet után, hanem (már) átment. Ez ismét felfoghatatlan és valószerűtlen. Az még (el)hihető, hogy majd a halál után átmejjék, de hogy már átment, múlt időben? Micsoda újszerűséggel hathatott ez akkor, mikor Jézus így szólt! És most is így hat.

János ott volt Jeruzsálemben, és Jézus szavainak fültanúja volt, de nemcsak fültanú, hanem Jézus feltámadásának szemtanújaként láthatta, hogy Jézus átment a halálból az életre. Ő egy azok közül, akik nem teheték, hogy, amit láttak és hallottak, azt ne mondják tovább. (Ap Csel 4, 20) Szerencsénkre tovább mondták, átadták a jó hírt. Maga mondja, „amit hallottunk és láttunk, hirdetjük nektek.” (1 Ján 1, 1-4) A közlés lelki kényszere alatt adták hírül azt, ami bizonyossá teheti a hívő embert afelől, hogy van sorrendcsere: az életből halálba helyett halálból életre.

3. A hit hallható és látható gyümölcsei, bizonyágtétel, szeretet

Ez nem bizonytalan sejtés, nem homályos jövőlátás, hanem bizonyosság. „Mi tudjuk, hogy **általmentünk a halálból az életre, mert szeretjük a mi atyánkfiat.**” (1 Jn 3, 14) A korábban Jézus ajkán elhangzó szavak egy általános igazságot fogalmazták meg: aki hisz, az általment a halálból az életre. János ajkán a többes szám az igazságot személyes és közös valósággá teszi. Mi tudjuk. Micsoda távlatos, és éppen ezért boldogító tudás! Az örökélet és hit jól ismert összetartozása mellé most a szeretet és örökélet párosítása lép előtérbe.

Aki szeret, az tudhatja, hogy átment a halálból az életre. De, aki nem szeret, az a halálban marad. A szeretet a látható hit. Ezért is mondja János, hogy ne szóval szeressünk, se nyelvvel, hanem cselekedettel és valósággal. (1 Jn 3, 18)

Kedvesen éneklie meg ezt a gondolatot Pásztor Anna a Márti dalában (Anna and the Barbies). Mennyi sürgetés, felelősségtudat és érzés van ebben a kis dalban!

„**Kezdetek el élni**, hogy legyen mit mesélni
Majd az unokáknak, mikor körbeállnak,
Mikor körbeállnak, az ágyadon ugrálnak,
Hogy legyen mit mesélni, **kezdjete szeretni!**”

Befejezhetném.

De még egy kérdést kell érintenünk röviden. Miféle életről és halálról van szó? Ha csak ezt a sorrendet ismerjük, akkor a biológiai létről és elmúlásról beszélünk. Arról az életről, amiért mindent megteszünk, és arról a halálról, melyről mindenki tudja, hogy előbb-utóbb bekövetkezik, de mindent megteszünk azért, hogy minél inkább elodázzuk. Az elmúlt esztendőben, a világjárvány rendjén, mindenkinek bőven adatott alkalom arra, hogy ezt megtapasztalja.

A természetes élet és halál mellett, tud és tudósít a Szentírás (mondjuk így) egy másfajta, természetfeletti életről és halálról is. Aki **halott volt és él** (Jel 2, 8) mondja a szardiszi gyülekezetnek írt levelében, hogy „az a neved, hogy élsz, és halott vagy”. (Jel 3, 1) Az alapigében is hallottuk, hogy „Bizony, bizony mondom néktek, hogy eljön az idő, és az most van, mikor **a halottak hallják** az Isten Fiának szavát, és akik hallják, azok élnek.” (Jn 5, 25) Világos beszéd ez arra nézve, hogy „az élet több, mint élet”, a „halál más, mint a halál”. Ez így

elég furcsa megfogalmazás, szinte misztikusnak hangzik. Ezen elgondolkodva igazat kell adnunk Lincoln Ábrahámnak, aki így fogalmazta meg ezt a titkot: A legvégén nem az fog számítani, hogy mennyi év volt életedben, hanem hogy mennyi élet volt éveidben.” Na ez a nagybetűs Élet, és nem az, amit emlegetni szoktak pl. érettségi alkalmával stb. Jézus mondta: „Én vagyok a feltámadás és élet, aki hisz énbennem, ha meghal is él. Hiszed-e ezt?” És ezt nem csak Mártától kérdezte.

Ha a válasz igen, akkor tovább már nem az lesz a kérdés, hogy van-e élet a halál után, hanem inkább az, hogy **van-e élet a halál előtt?** Milyen élet ez az élet, amit élünk? Beszédes a nagy magyar Nobel díjas tudós, Szent-Györgyi Albertnek, a C-vitamin felfedezőjének, (is) a gondolata, aki így fogalmazott: „Századokon át az volt az ember fő gondja, hogy milyen lesz az élet a halál után. Úgy látszik, ma (1930-as évek) először arra kell válaszokat keresnünk, **milyen lesz az élet a halál előtt.**” Annak van élete a halál előtt, aki átment már a halálból az életre. Őt már a halál sem, és semmi más (Róm 8, 38-39) nem szakaszthatja el Isten szeremétől, mely megjelent a mi Urunk Jézus Krisztusban.

Jézus **Krisztus feltámadása, az örömhír meghallása, a hallásból származó hit és a hitből fakadó szeretet.** Ez az egyetlen út, mely átvezet a halálból az életre. Ezek a mi élet-lehetőségeink (is). Más nem adatott, de ez elég ahhoz, hogy tudjuk: **átmentünk a halálból az életre.** A mi perspektívánk, távlatunk már nem a halál, hanem az élet, örökélet, üdvösség, örök boldogság.

Már-már kezd kikopni a nyelvünkéből is, de szóhasználatunkból is az, hogy **megboldogult.** Arra volt használatos, aki meghalt, elhunyt. Szép és tartalmas volt. Megboldogult. Az legalább benne volt, hogy ez élet után valaki elérte a boldogságot. Többet volt ez a népmesék végéhez képest. „Boldogan éltek, míg meg nem haltak.” Hozzátehetjük: „miután meghaltak még boldogabban”, megboldogultan. Nem kell ehhez átmenni egy „boldoggá-avatási” ceremónián, nem földi bizottságok avatnak valakit boldoggá, hanem a Krisztusban élők, a Benne hívők már most tudják a választ a kérdésre, hogy „miféle vigasztalást vehetnek az örökéletéről szóló vallástételből”? Azt, hogy „mivel már most e földi életben érzem szívemben az örökélet kezdetét, ez élet után oly **tökéletes boldogságban** lesz részem, melyet szem nem látott, fül nem hallott, sem emberi szív meg nem gondolt, melyben Istent örökké magasztalom.” (Heidelbergi Káté 58.)

Kelemen Attila prédikációja, mely elhangzott az 55. zwollei magyar református istentiszteleten. Zwolle, 2021. június 13.